

Чи потрібні домашні завдання в школі? Думки експертів

Адаптований текст. Автор оригінальної публікації — Євген Лапін.

Джерело: [УП.Життя](#)

ІВАННА КОБЕРНИК, співзасновниця ГО «Смарт освіта»

Одна з функцій школи — навчити дитину вчитися. Відповідно необхідно навчити дитину вчитися самостійно, а не лише в умовах школи, коли є формувальне середовище.

Саме цю мету мали б виконувати домашні завдання — вчити дитину самостійно шукати, добирати, аналізувати, використовувати інформацію і як результат — застосовувати набуті знання та навички.

Сучасні технології та методики навчання дають чимало нових можливостей, які без домашньої роботи не спрацьовують: наприклад, змішане навчання, або «перевернутий клас», — коли діти мають ознайомитися з теорією вдома, а на уроці відпрацьовувати практичні завдання.

Опанування частини матеріалу вдома вчить дитину самостійно керувати своїм часом, обирати місце й спосіб навчання, вибудовувати власний темп роботи — погодьтеся, це корисні навички для дорослого життя.

Іншу частину матеріалу учень чи учениця вивчає з учителем / учителькою, вчиться працювати в групі. Такий тип роботи вимагає додаткових знань і вмінь від учителя / учительки, але завдяки змішаному навчанню діти отримують змогу більш цілісно опановувати матеріал.

Узагалі інструмент сам по собі (у нашому випадку домашні завдання) не може бути негативним. Негативними можуть бути способи його застосування.

Якщо вчитель / вчителька просто перекладає свою роботу на учнівство й батьків, каже прочитати підручник, а на наступному уроці влаштовує перевірку — то він чи вона неякісно виконує свою роботу. І на мою думку, батьки не мають про це мовчати.

Також негативним вважаю перевантаження дітей домашніми завданнями в початковій школі. Особливо безглуздими є однотипні й некорисні завдання в численних робочих зошитах.

У старших класах домашні завдання можуть бути частиною навчання, якщо їх розумно розподілити.

КАТЕРИНА ГОЛЬЦБЕРГ, дитяча психологиня

Початкова школа — це період, коли дитина має полюбити школу. Зараз же домашні завдання роблять усе, щоб дитина зненавиділа школу. Ба більше, разом з дитиною школу ненавидять і батьки.

Батько — цербером стоїть над дитиною, дитина — нещасна, втомлена, не бажає це робити й не розуміє користь цього заняття, намагається щось зробити.

Це все завдає лише шкоди — взаєминам «дитина-батьки» і відносинам «дитина-школа» та «школа-батьки».

Теоретично від домашніх завдань можна відмовитися, але за певних умов. Та нашій системі дуже важко це зробити. Адже, на жаль, школа звикла частину роботи звалювати на батьків.

Тож треба відразу усвідомлювати, що з боку школи буде величезний опір такому рішенню. Батьки ж зітхнуть спокійно.

Ще одна проблема в тому, що домашні завдання стають частиною контролю над тим, щоб дитина не займалася чимось іншим — тим, що їй «не корисно».

Наприклад, не грала в комп'ютері. Мама каже: «Поки не зробиш домашнє завдання, за комп'ютер не сідай!». Вона цим обмежує дитину.

Отже, зараз домашні завдання — це те, чим ми нібито можемо зайняти дітей: «Давай, займайся». Хоча користі від них дуже мало. І ще менше її стає тоді, коли школяр чи школярка може всі відповіді швиденько знайти в інтернеті й просто переписати.

БОГДАН ОЛЕКСАНДРУК, засновник і керівник приватної школи

Якщо дитина проводить у школі цілий день, то домашні завдання стають тим, чим для дорослих робота вдома.

Чи ми хочемо стимулювати звичку постійно «овертаймити»? Це велике питання. Імовірноше, ні.

З іншого боку, якщо дитина проводить у школі досить нетривалий час, то, звісно, вона не зможе більш глибоко розібратися в якомусь питанні, у неї немає часу попрактикуватися. Вона може отримати концептуальну основу, але не встигнути залишитися наодинці із завданням.

Узагалі я б уточнив питання: ми говоримо про домашні завдання чи про самостійну роботу?

Адже культура самостійної роботи дуже важлива. Часто дитина може гарно проявляти себе в групі, команді, але коли залишається сам на сам з якоюсь проблемою, завданням, то може пасувати. Тож дуже важливо випрацювати вольові якості, уміння взяти й розв'язати завдання.

Інша справа, що домашнє завдання все-таки має бути для дитини, а не батьків. Це не має бути домашнє завдання для мами, тата чи бабусь-дідусів.

Я б не робив з цього висновки, що домашнє завдання — це загалом щось негативне і його треба скасувати. Адже це корисний інструмент, який можна використовувати в зовсім інший спосіб.

Так, це негатив, якщо домашнє завдання є способом перевантажити дитину. Тоді це схоже на роботу вдома чи у вихідні.

Ми у своїй праці уникаємо роботи на вихідних, хоч іноді це не вдається. А тут ми змалку привчаємо дитину до того, що вихідні не є її персональним часом. Це час, коли вона має працювати, працювати й працювати. Причому працювати на чужі завдання, а не свої.

Другий негативний момент — якщо завдання спрямовано не на підвищення якості спілкування батьків і дітей, а на виконання завдання батьками для дитини.

Ми приходимо до парадоксальної ситуації, коли результатом домашніх завдань є змагання батьків, а не робота дітей.

А з іншого боку, якщо ми будемо розглядати домашні завдання як дозовану роботу, причому роботу, яка підвищує якість взаємодії батьків і дітей, бо дитина може прийти до них із запитанням, проблемою і ті із задоволенням допоможуть, — це може дати більше точок дотику для них.

Я б ставив екзистенційне запитання: «Навіщо?». Якщо ми пропонуємо ту чи іншу логіку домашніх завдань, я б питав: «Чого ми хочемо цим досягти, заради чого це робимо?».

Або закликав би дійсно радикально обирати між чорним і білим: скасовувати домашні завдання чи залишати. Я б усе-таки ставив запитання, в якій формі цей інструмент був би доцільним.